

Sopron. Ebben a városban évszázadok óta éltek zsidók. (1958-ban tár-
ták fel híres középkori zsinagógáját.) Sopron vármegye zsidótlánító kam-
panyát Rupprecht Antal főispán és Czillinger József alispán irányította a
Csepregi, Csornai, Kapuvári és Soproni járások főszolgabíráinak mara-
dékatlan együttműködésével.⁵¹ A zsidók gettósítása június 1-jén kezdő-
dött. A csaknem 1900 soproni zsidót⁵² három helyre vitték. Egy részüket
az Új utcában létesített gettóban helyezték el; másik részüket a papréti
körzetben, melyet palánkkerítés vett körül; a harmadik csoportot a Jako-
bi-gyárban koncentrálták. A Zsidó Tanács a következő férfiakból állt:
Rosenheim Zsigmond (elnök), Steiner Emil, Rosenberg József, dr. Léde-
rer Manó, dr. Krausz Béla, Goldschmied Sándor, Krammer Géza és
Hasler Béla.⁵³

Egy szigorúan titkos utasításnak megfelelően, amelyet Rupprecht fő-
ispán június 15-én 68/eln. 1944. sz. alatt a vármegye valamennyi vezető
hivatalnokának megküldött, a megye négy nagyobb gettóját úgy szüntet-
ték meg, hogy lakóikat Sopronba szállították át.⁵⁴

Közel 1400 zsidót hoztak be a városba a környékbeli településekről,
köztük Csepregről,⁵⁵ Csornáról,⁵⁶ Kapuvárról⁵⁷ és a körülöttük fekvő
kisebb falvakból. A soproni Déli pályaudvar közelében lévő Evangélikus
Tanítóképző Intézet kollégiumi épületeiben helyezték el őket.

A helyi zsidókat június 29-én szállították át a műszaki főiskola félig
kész menzaépületébe. A bevagonírozást és a deportálást Takács csendőr
százados parancsnoksága alatt hajtották végre (lásd a 22.2. képet). Részt
vett a zsidóellenes akciókban Kamenszky Árpád polgármester, Drégely
Béla csendőr százados, soproni csendőrparancsnok, továbbá Zólyomi
Lajos a soproni rendőrkapitányság részéről. Több mint 3000 zsidóval jú-
lius 7-én indult el Auschwitzba a szerelvény.⁵⁸

A helyi zsidó közösségből 42-en úgy éltek túl a háborút, hogy beke-
rültek a Kasztner-féle csoportba.

Szombathely. Vas vármegye székhelye volt a megye két legnagyobb
gyűjtőtáborának egyike. A zsidótlánító akció előrsében Kocsárd Emá-
nuel főispán tevékenykedett, aki az év vége felé mint hadművelleti kor-
mánybiztos is kitűnt, továbbá Tulok József alispán két helyettesével,
Mayer-Guary Guidó főjegyzővel és Németh Károllyal együtt. A városon
bélül Mészáros Hugó polgármester állt az akció élére, teljes egyetértésben
Fekete István polgármester-helyettessel.⁵⁹ A megye zsidóinak gettósítá-
sát azon az értekezleten határozták el, amelyet Tulok május 6-ára hívott
össze. Ő is elnökölt. Ugyanezen a napon Tulok kibocsátotta a 7431/1944.
sz. rendeletet, amely felszólít minden polgármestert és járási szolgabírá-
t, hogy május 12-ig az egész vármegyében fejezzék be a zsidók összefogdo-